

УДК 330.59:316.77:332.1

DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330582>

СУЧАСНІ РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ ТА СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ: МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Губанова Н.Н., к.е.н., доцент (НТУ «ХПІ»)

Климова С.О., к.е.н., доцент (НТУ «ХПІ»)

Яцина В.В., к.е.н., доцент (НТУ «ХПІ»)

В умовах глобалізації та посилення міжрегіональної конкуренції особливої актуальності набувають дослідження чинників та механізмів підвищення конкурентоспроможності регіонів, їх здатності генерувати та впроваджувати інновації, залучати інвестиції та кваліфіковані кадри. Макроекономічний аспект цих процесів полягає у вивченні впливу загальнонаціональних економічних трендів, політик та інституційних рамок на розвиток окремих регіонів, а також у дослідженні зворотного впливу регіональної динаміки на макроекономічну стабільність та зростання країни загалом.

Ключові слова: макроекономічний аспект, суспільні комунікації, регіональні студії, резильєнтність, цифровізація.

MODERN REGIONAL STUDIES AND PUBLIC COMMUNICATIONS: MACROECONOMIC ASPECT

Gubanova N.N., PhD in Economics, Associate Professor (NTU “KhPI”)

Klymova S.O., PhD in Economics, Associate Professor (NTU “KhPI”)

Yatsyna V.V., PhD in Economics, Associate Professor (NTU “KhPI”)

In the context of globalization and intensified interregional competition, the study of factors and mechanisms that enhance regional competitiveness is becoming increasingly relevant. This includes analyzing the ability of regions to generate and implement innovations, attract investments, and secure highly qualified human resources. The ability of a region to adapt to changing economic conditions, integrate into global value chains, and foster an innovative business environment plays a crucial role in determining its long-term success and sustainability.

The macroeconomic aspect of these processes involves examining how national economic trends, policies, and institutional frameworks influence the development of individual regions. Government policies related to taxation, infrastructure investment, labor market regulations, and technological advancement shape the competitive advantages of regions and their ability to drive economic growth. Additionally, financial incentives, regional development programs, and digital transformation strategies contribute to enhancing local economic resilience and fostering sustainable development.

At the same time, it is essential to study the reverse impact of regional dynamics on the overall macroeconomic stability and growth of the country. Economic disparities between regions, differences in resource availability, and variations in industrial specialization can create both opportunities and challenges for national economic stability. Highly developed and innovation-driven regions often serve as growth engines, generating employment and contributing to national GDP, while less developed regions may struggle with economic stagnation and demographic decline.

Furthermore, globalization and digitalization are reshaping traditional regional economies by enabling new forms of cooperation, remote work, and cross-border investments. The emergence of smart cities, digital hubs, and knowledge-based economies emphasizes the importance of regional adaptability and strategic planning. In this context, ensuring an effective balance between national-level economic strategies and regional autonomy is key to promoting inclusive and sustainable growth.

Effective regional policies must integrate elements of economic diversification, infrastructure modernization, education and workforce development, as well as environmental sustainability. Strengthening institutional capacity, enhancing interregional cooperation, and leveraging public-private partnerships are crucial for maximizing the potential of each region and ensuring a balanced and resilient national economy.

Keywords: *macroeconomic aspect, joint communications, regional studies, resilience, digitalization.*

Постановка проблеми полягає у вивченні процесів децентралізації та регіоналізації, що передбачають перерозподіл повноважень і ресурсів на користь регіонального та місцевого рівнів врядування. Це вимагає пошуку оптимальних моделей територіальної організації влади, забезпечення субсидіарності та фінансової спроможності місцевого самоврядування, стимулювання міжмуніципальної співпраці та формування ефективних механізмів координації регіонального розвитку. Макроекономічний вимір децентралізації полягає у її здатності підвищувати ефективність використання публічних ресурсів, стимулювати ендогенний розвиток регіонів, посилювати інклюзивність та резильєнтність національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях макроекономічних аспектів регіональних студій та суспільних комунікацій автори спираються на роботи, що аналізують ефективність регулювання економіки України та шляхи досягнення макроекономічної стабілізації [9]. Наприклад, Семенча І.Є. та Ковальов М.С. досліджують ретроспективу та сучасний фінансово-економічний стан України, пропонуючи шляхи покращення макроекономічної політики [9]. Ситник Л.С. та Шаховалова Є.О. розглядають методи досягнення макроекономічної стабілізації, акцентуючи увагу на важливості структурних реформ та ефективного управління державними фінансами [12]. Ці дослідження надають глибоке розуміння сучасних викликів та

перспектив розвитку регіональної економіки України.

Виділення невіршених частин загальної проблеми. В умовах сучасності незважаючи на значний прогрес у дослідженні регіонального розвитку та суспільних комунікацій, залишаються невіршеними питання узгодження макроекономічної політики з регіональними особливостями, впливу фінансової децентралізації на економічну стабільність регіонів та ефективності комунікаційних стратегій у процесі реалізації регіональної політики.

Метою статті є дослідження взаємозв'язку між сучасними регіональними студіями, суспільними комунікаціями та їх впливом на макроекономічні процеси. У статті аналізуються основні аспекти регіонального розвитку, роль комунікаційних стратегій у формуванні економічної політики, а також вплив глобалізації та цифровізації на регіональну економіку. Автори прагнуть визначити ключові чинники, які сприяють сталому розвитку регіонів, та запропонувати рекомендації щодо вдосконалення механізмів управління регіональними процесами в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному інформаційному суспільстві ефективність суспільних комунікацій значною мірою визначає здатність регіонів формувати спільний порядок денний, узгоджувати інтереси та пріоритети розвитку, забезпечувати інклюзивність та партисипативність у прийнятті рішень. Це передбачає використання широкого спектру комунікаційних каналів та інструментів - від традиційних ЗМІ (засобів масової інформації) до соціальних мереж та платформ онлайн-участі громадян [3].

Макроекономічний аспект суспільних комунікацій проявляється у їх здатності формувати сприятливе інформаційне середовище для ведення бізнесу, залучення інвестицій, розвитку

інновацій та підприємництва на регіональному рівні. Ефективні комунікації дозволяють підвищувати рівень довіри між владою, бізнесом та громадянським суспільством, формувати позитивні очікування економічних агентів, стимулювати споживчий та інвестиційний попит. З іншого боку, неефективні або недостатні комунікації можуть призводити до інформаційних провалів, асиметрії у доступі до інформації, поширення неправдивих чуток та спекуляцій, що негативно впливає на ділову активність та макроекономічну стабільність[5].

Важливим трендом у сфері суспільних комунікацій є зростання ролі громадських медіа та соціальних мереж у формуванні громадської думки та суспільного дискурсу на регіональному рівні. Це відкриває нові можливості для залучення громадян до обговорення та вирішення місцевих проблем, підвищення прозорості та підзвітності влади, формування горизонтальних зв'язків та мереж співпраці між різними соціальними групами та спільнотами. Водночас, це створює і нові виклики, пов'язані з поширенням недостовірної інформації, маніпулюванням громадською думкою, посиленням соціальної напруги та конфліктності.

Макроекономічний вимір багаторівневого врядування полягає у забезпеченні збалансованого та сталого розвитку національної економіки на основі максимального розкриття потенціалу та comparative advantages кожного регіону. Це передбачає формування диференційованих та place-based підходів до регіональної політики, які б враховували унікальні характеристики, потреби та можливості розвитку різних типів територій - від великих метрополій до сільських периферійних районів. Ефективна координація між різними рівнями влади дозволяє також мінімізувати ризики виникнення макроекономічних дисбалансів внаслідок надмірної концентрації ресурсів

та економічної активності в окремих регіонах чи секторах[7].

Цифровізація регіонального розвитку та використанні новітніх технологій і даних, є надзвичайно актуальним в умовах Четвертої промислової революції та прискорення технологічних змін. Цифрові технології відкривають нові можливості для розкриття потенціалу регіонів, підвищення ефективності управління регіональним розвитком, покращення якості публічних послуг та стимулювання інновацій у різних сферах[9].

Ключовими напрямками цифровізації на регіональному рівні є розбудова сучасної цифрової інфраструктури (широкопasmового інтернету, мобільних мереж нового покоління, центрів обробки даних тощо), впровадження технологій електронного урядування та надання адміністративних послуг онлайн, створення відкритих даних та платформ для залучення громадян до процесів прийняття рішень, розвиток "розумних" міст та громад на основі інтернету речей, сенсорів та великих даних[8].

Якщо казати про макроекономічний аспект цифровізації регіонів, то він проявляється у її здатності стимулювати зростання продуктивності та ефективності використання ресурсів, створювати нові бізнес-моделі та сектори економіки, сприяти розвитку інноваційних екосистем та підвищенню інвестиційної привабливості територій. Водночас, цифровізація може мати і негативні наслідки, такі як зростання технологічного безробіття внаслідок автоматизації робочих місць, посилення цифрового розриву та нерівності у доступі до переваг цифрової економіки, загострення проблем кібербезпеки та захисту персональних даних. Тому важливим завданням регіональної політики в умовах цифрових трансформацій є забезпечення інклюзивності цифрового розвитку, подолання цифрової нерівності та формування необхідних цифрових навичок та компетенцій серед населення та бізнесу.

Підсумовуючи, слід зазначити, що розглянуті аспекти сучасних регіональних студій та суспільних комунікацій тісно взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного у забезпеченні збалансованого та сталого розвитку регіонів в умовах глобальних викликів та можливостей. Макроекономічний вимір цих процесів полягає у формуванні сприятливого інституційного та регуляторного середовища, яке б стимулювало розкриття ендogenous потенціалу регіонів, посилення їх конкурентоспроможності та інноваційності, ефективне багаторівневе врядування та міжрегіональне співробітництво.

Важливими напрямками подальших досліджень у цій сфері мають стати поглиблений аналіз взаємозв'язків та trade-off між різними цілями та інструментами регіональної політики, розробка нових моделей та механізмів фінансування регіонального розвитку (зокрема з використанням інструментів impact investing та альтернативних фінансів), вивчення кращих міжнародних практик та досвіду успішних регіональних трансформацій у різних країнах світу.

В умовах глобалізації важливим напрямом подальших досліджень має стати також вивчення факторів резильєнтності та адаптивності регіонів до різного роду шоків та криз (економічних, соціальних, екологічних, технологічних тощо). Це передбачає розробку нових індикаторів та методик оцінювання вразливості та стійкості регіональних систем, ідентифікацію ключових ризиків та можливостей, формування превентивних та реактивних стратегій забезпечення регіональної резильєнтності.

Окремої уваги заслуговує дослідження процесів формування та розвитку транскордонних та транснаціональних регіонів, які відіграють все більшу роль у глобальній економіці та політиці. Це передбачає вивчення особливостей інституційної та регуляторної інтеграції у межах таких

регіонів, аналіз торговельних та інвестиційних потоків, дослідження процесів формування спільної ідентичності та соціального капіталу, оцінювання ефектів транскордонної співпраці для розвитку прикордонних територій тощо.

Нарешті, важливим пріоритетом подальших регіональних студій має стати інтеграція концепцій сталого розвитку та інклюзивного зростання у процеси формування та реалізації регіональних стратегій та політик. Це передбачає пошук шляхів забезпечення балансу між економічними, соціальними та екологічними вимірами розвитку регіонів, мінімізацію негативних екстерналій та дисбалансів, максимізацію позитивних ефектів для різних соціальних груп та територій. Важливо також забезпечити активне залучення та партисипацію місцевих громад та стейкхолдерів до процесів стратегування та прийняття рішень, що стосуються регіонального розвитку.

Сучасні регіональні студії та суспільні комунікації в Україні перебувають під впливом численних макроекономічних факторів, які формують не лише політичний, але й соціальний контекст. В умовах глобалізації та цифровізації регіональні дослідження стають важливими для розуміння динаміки соціально-економічних процесів. В Україні, зокрема, актуальність регіональних студій зростає на фоні війни та економічних викликів, що потребують нових підходів до аналізу та управління. Одним із ключових аспектів є вплив макроекономічних показників на регіональні комунікації. Дослідження показують, що рівень безробіття, ВВП та інші економічні показники безпосередньо впливають на соціальну стабільність та комунікаційні процеси в регіонах [11]. Наприклад, в умовах економічної кризи, яка викликана війною, регіони стикаються з проблемами, що потребують термінового реагування з боку держави та місцевих органів влади. Це, в свою чергу, впливає на

якість комунікацій між владою та населенням, що є критично важливим для забезпечення соціальної злагоди [11]. Важливим є також аспект цифровізації, яка трансформує традиційні моделі комунікації. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відкривають нові можливості для взаємодії між різними соціальними групами, що особливо актуально в умовах війни [5]. Дослідження показують, що впровадження цифрових технологій у публічне управління може суттєво підвищити ефективність комунікацій, зменшуючи бюрократичні бар'єри та забезпечуючи швидший доступ до інформації [7]. Важливою складовою регіональних студій є також аналіз медіаполітики та її впливу на суспільні комунікації. В Україні медіаполітика формує інформаційний простір, в якому громадяни отримують інформацію про соціально-економічні процеси, що відбуваються в країні. В умовах війни медіа стають важливим інструментом для формування суспільної думки та мобілізації населення. Крім того, регіональні студії повинні враховувати специфіку культурної ідентичності, яка також впливає на комунікаційні процеси. Дослідження показують, що культурні традиції та цінності регіонів можуть суттєво впливати на способи комунікації та взаємодії між різними соціальними групами. Це особливо актуально в умовах багатокультурного суспільства, де важливо забезпечити діалог між різними етнічними та соціальними групами. В умовах сучасних викликів регіональні студії в Україні повинні стати платформою для міждисциплінарного підходу, що дозволяє інтегрувати знання з різних галузей, таких як економіка, соціологія, психологія та комунікації. Це дозволить більш ефективно реагувати на виклики, що постають перед суспільством, і забезпечити стійкий розвиток регіонів.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що сучасні регіональні студії та суспільні комунікації є динамічною та

перспективною сферою міждисциплінарних досліджень, які мають важливе теоретичне та прикладне значення для забезпечення збалансованого та сталого розвитку регіонів в умовах глобальних трансформацій. Подальший прогрес у цій галузі знань потребує тісної співпраці та синергії між різними дисциплінами та секторами, активного впровадження новітніх методологій та інструментів дослідження, орієнтації на вирішення реальних проблем та викликів регіонального розвитку.

Таким чином, сучасні регіональні студії в Україні мають величезний потенціал для розвитку, але потребують комплексного підходу, що враховує макроекономічні, соціально-психологічні та культурні аспекти. Це дозволить не лише покращити якість комунікацій, але й забезпечити більш ефективне управління в умовах сучасних викликів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брусиловська О. Дослідження регіоналізму: чи варто чекати подальшої еволюції? *International and Political Studies*, 2023, № 36, с. 28
2. Вишневська О. Соціально-економічний розвиток регіону: безпека, державно-приватне партнерство та страхування. Цифрова економіка та економічна безпека, 2023, № 4, с. 15.
3. Гірман І., Кодатська Т. Міжнародні регіональні студії: комунікаційний аспект. *State and Regions. Series: Social Communications*, 2021, № 1(45), с. 3.
4. Дзюндзюк В., Черкаска О. Сучасні підходи та моделі публічного управління регіональним розвитком на засадах економіки знань. *Investytsiyni: praktyka ta dosvid*, 2024, № 10, с. 200.
5. Жовнірчик О., Мряченко О. Теоретичні засади забезпечення розвитку регіонів сучасної України в умовах глобальних викликів і загроз. *Public Administration and Regional Development*, 2022, № 17, с. 4.
6. Надкерничний О., Трапаїдзе О. Розвиток кластерної моделі аграрного виробництва регіону. *Наука і техніка сьогодні*, 2023, № 7(21), с. 169–182.
7. Панова О. Механізми та принципи публічного управління сталим розвитком регіону. *Наукові перспективи*, 2024, № 2(44), с. 404–415.
8. Пашкевич І., Шахоян А. Регіональний розвиток і формування регіональної політики на основі міжнародних кластерних утворень в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*, 2022, № 2, с. 15.
9. Семенча І. Є., Ковальов М. С. Макроекономічний аналіз ефективності регулювання економіки України: ретроспектива та сучасний фінансово-економічний стан. *Проблеми економіки*, 2022, № 2(52), с. 66–75.
10. Сенченко О. «Смарт-спеціалізація» – концептуальна модель формування та розвитку регіональної інноваційної політики в Україні. *Наукові перспективи*, 2023, № 10(40), с. 482–497.
11. Сидоренко Т. Взаємозв'язок фінансової децентралізації та регіонального розвитку. *Наукові перспективи*, 2024, № 9(51), с. 346–359.
12. Ситник Л. С., Шаховалова Є. О. Шляхи досягнення макроекономічної стабілізації в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2021, № 5(1), с. 205–209.
13. Хитра О. Синергетичний контекст туристичного районування в умовах сталого розвитку туристичних дестинацій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2021, № 7, с. 17.

REFERENCES

1. Brusylovska O. (2023). Doslidzhennia rehionalizmu: chy varto chekaty podal'shoi evoliutsii? [Study of regionalism: should we wait for further evolution?]. *International and Political Studies*, 36.
2. Vyshnevskia O. (2023). Sotsial'no-ekonomichnyi rozvytok rehionu: bezpeka,

derzhavno-pryvatne partnerstvo ta strakhuvannia [Socio-economic development of the region: security, public-private partnership, and insurance]. *Digital Economy and Economic Security*, 4, 15.

3. Girman I., Kodatska T. (2021). Mizhnarodni rehional'ni studii: komunikatsiinyi aspekt [International regional studies: communication aspect]. *State and Regions. Series: Social Communications*, 1(45), 3.

4. Dziundziuk V., Cherkasko O. (2024). Suchasni pidkhody ta modeli publichnoho upravlinnia rehional'nym rozvytkom na zasadakh ekonomiky znan' [Modern approaches and models of public management of regional development based on the knowledge economy]. *Investments: Practice and Experience*, 10, 200.

5. Zhovnirchuk O., Mriachenko O. (2022). Teoretychni zasady zabezpechennia rozvytku rehioniv suchasnoi Ukrainy v umovakh hlobal'nykh vyklykiv i zahroz [Theoretical foundations of ensuring the development of regions of modern Ukraine in the context of global challenges and threats]. *Public Administration and Regional Development*, 17, 4. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2022.17.04>

6. Nadkernychnyi O., Trapaidze O. (2023). Rozvytok klasternoi modeli aharnoho vyrobnytstva rehionu [Development of a cluster model of agricultural production in the region]. *Science and Technology Today*, 7(21), 169–182. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7\(21\)-169-182](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7(21)-169-182)

7. Panova O. (2024). Mekhanizmy ta pryntsyipy publichnoho upravlinnia stalim rozvytkom rehionu [Mechanisms and principles of public management of sustainable development of the region]. *Scientific Perspectives*, 2(44), 404–415.

8. Pashkevych I., Shahoyan A. (2022). Rehional'nyi rozvytok i formuvannia rehional'noi polityky na osnovi

mizhnarodnykh klasternykh utvoren' v umovakh hlobalizatsii [Regional development and shaping regional policy based on international cluster formations in the conditions of globalization]. *Efektivna Ekonomika*, 2, 15.

9. Semenchuk I. Ye., Kovalov M. S. (2022). Makroekonomichnyi analiz efektyvnosti rehuliuвання ekonomiky Ukrainy: retrospektyva ta suchasnyi finansovo-ekonomichnyi stan [Macroeconomic analysis of the effectiveness of economic regulation in Ukraine: retrospective and current financial and economic state]. *Problems of Economy*, 2(52), 66–75.

10. Senchenko O. (2023). "Smart-spetsializatsiia" – kontseptual'na model' formuvannia ta rozvytku rehional'noi innovatsiinoi polityky v Ukraini ["Smart specialization" – a conceptual model of formation and development of regional innovation policy in Ukraine]. *Scientific Perspectives*, 10(40), 482–497.

11. Sidorenko T. (2024). Vzaiemozviazok finansovoi detsentralizatsii ta rehional'noho rozvytku [The relationship between financial decentralization and regional development]. *Scientific Perspectives*, 9(51), 346–359.

12. Sytnyk L. S., Shakhvalova Ye. O. (2021). Shliakhy dosiahnennia makroekonomichnoi stabilizatsii v Ukraini [Ways to achieve macroeconomic stabilization in Ukraine]. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, 5(1), 205–209.

13. Khytra O. (2021). Synerhetychnyi kontekst turystychnoho raionuvannia v umovakh staloho rozvytku turystychnykh destynatsii [Synergistic context of tourist zoning in the context of sustainable development of tourist destinations]. *Tavriiskyi Scientific Bulletin. Series: Economics*, 7, 17.